151. MEKTUP

١٥١ –﴿ اَلْمَكْتُوبُ الْحَادِى وَالْخَمْسُونَ وَالْمِائَةُ : اِلَى الْمِيرْ مُؤْمِنِ الْبَلْخِيِّ فِى بَيَانِ عُلُوِّ شَأْنِ الطَّرِيقَةِ النَّقْشَبَنْدِيَّةِ قَدَّسَ اللّٰهُ أَسْرَارَ أَهْلِيهَا الْعَلِيَّةَ وَبَيَانِ مَعْنَى "يَادْ دَاشْتْ" اَلْمَخْصُوصِ بِهِمْ ﴾

﴿ع﴾: **وَأَحْسَنُ مَا يُمْلَى حَدِيثُ الْاَحِبَّة** * اِعْلَمْ اَنَّ "يَادْ دَاشْتْ" عِبَارَةٌ فِى طَرِيقَةِ حَضَرَاتِ خَوَاجَكَانْ قَدَّسَ اللّٰهُ اَسْرَارَهُمْ عَنْ حُضُورٍ بِلاَ غَيْبَةٍ أَعْنِى دَوَامَ حُضُورِ حَضْرَةِ الذَّاتِ تَعَالَتْ وَتَقَدَّسَتْ مِنْ غَيْرِ تَخَلُّلِ الْحُجُبِ الشُّؤُنِيَّةِ وَالْاِعْتِبَارِيَّةِ فَاِنْ وُجِدَ حُضُورٌ فِى وَقْتٍ وَغَيْبَةٌ فِى وَقْتٍ بِاَنْ تَرْتَفِعَ الْحُجُبُ فِى وَقْتٍ بِالتَّمَامِ وَانْسَدَلَتْ فِى وَقْتٍ آخَرَ كَمَا يَكُونُ فِى التَّجَلِّى الْبَرْقِيِّ الذَّاتِيِّ حَيْثُ اَنَّ الْحُجُبَ تَرْتَفِعُ فِيهِ عَنْ حَضْرَةِ الذَّاتِ تَعَالَتْ وَتَقَدَّسَتْ كَالْبَرْقِ ثُمَّ تَحْتَجِبُ بِحُجُبِ الشُّؤُنِ وَالْاِعْتِبَارَاتِ بِسُرْعَةٍ فَهُوَ سَاقِطٌ عَنْ حَيِّزِ الْاِعْتِبَارِ عِنْدَ هَؤُلاَءِ الْاَكَابِرِ فَعُلِمَ مِنْ هَذَا اَنَّ حَاصِلَ الْحُضُورِ بِلاَ غَيْبَةٍ هُوَ دَوَامُ التَّجَلِّى الْبَرْقِيِّ الذَّاتِيِّ الَّذِى هُوَ عِبَارَةٌ عَنْ ظُهُورِ حَضْرَةِ الذَّاتِ بِدُونِ تَوَسُّطِ الشُّؤُنِ وَالْاِعْتِبَارَاتِ وَيَتَيَسَّرُ ذَلِكَ فِى نِهَايَةِ هَذَا الطَّرِيقِ وَيَثْبُتُ فِى هَذَا الْمَقَامِ الْفَنَاءُ الْاَكْمَلُ وَلاَ رُجُوعَ فِيهِ لِلْحُجُبِ اَصْلاً فَاِنَّهَا لَوْ رَجَعَتْ لَتَبَدَّلَ الْحُضُورُ بِالْغَيْبَةِ وَلاَ يُقَالُ لَهُ "يَادْ دَشْتْ" فَتَحَقَّقَ اَنَّ شُهُودَ هَؤُلاَءِ الْاَكَابِرِ عَلَى الْوَجْهِ الْاَتَمِّ وَالْاَكْمَلِ وَاَكْمَلِيَّةُ الْفَنَاءِ وَأَتَمِّيَّةُ الْبَقَاءِ عَلَى قَدْرِ أَتَمِّيَّةِ الشُّهُودِ وَأَكْمَلِيَّتِهِ ﴿ع﴾: **وَقِسْ مِنْ حَالِ بُسْتَانِى رَبِيعِى**

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Mîr Mümin Belhî'ye yazılmış olup Nakşibendî tarîkatının yüceliğini ve bu büyüklere mahsus olan "yâd-ı dâşt" ifadesinin mânâsını açıklamaktadır.

"Yazılacak en güzel şey dostların sözüdür." (Şiir).

Bilmen gerekir ki; Hâcegân Hazretlerinin tarîkatında *yâd-ı dâşt*, gaybetsiz huzurdan ibârettir. Yani Hazret-i Zât ve Tekaddes'in huzûrunun, *şu'ûn* ve *itibar* perdelerinin aksatması olmaksızın devam etmesidir.

Eğer bir vakitte huzur, başka bir vakitte gaybet olursa, yani bir vakitte perdeler tamamıyla kalkar diğer bir vakitte kapanırsa, *tecellî-i zâtî-i berki*de olduğu gibi Yüce Zât Subhânehû'dan perdeler şimşek gibi açılıp sonra *itibar* ve *şu'ûn* perdeleriyle hızlıca kapanırsa, büyüklerin nezdinde bunun bir itibarı olmaz. Bundan anlaşıldı ki; gaybetsiz huzûrun semeresi, *şu'ûn* ve *itibarların* aracılığı olmaksızın Hazreti Zât'ın zuhurundan ibâret olan *tecellî-i zâtî-i berki*'nin devam etmesidir. Bu da bu yolun sonunda mümkün olur.

Bu makamda, en kâmil anlamıyla fenâ sabit olur. Artık burada perdelerin geri gelmesi kesinlikle sözkonusu değildir. Çünkü perdeler dönerse *huzûr*, *gaybet*e dönüşür ki buna *yâd-ı dâşt* denmez.

Şimdi anlaşıldı ki; bu büyüklerin müşâhedesi en tamam ve en kâmil şekliyle olmaktadır.

*Fenâ*nın mükemmelliği ve *bekâ*nın tamamlanması şuhûdun mükemmelliği ve tamamlığı kadardır.[264]

"Bostanımın halinden baharımı anla!" (Şiir).

KELİME ANLAMI

151. ≺ اَلْمَكْتُوبُ الْحَادِى وَالْخَمْسُونَ وَالْمِائَةُ **Yüz elli birinci mektup** *(Kime gönderilmiştir?)* اِلَى الْمِيرْ مُؤْمِنِ الْبَلْخِي **Mîr Mü'min Belhi'ye** *(Ne hakkındadır?)* فِى بَيَانِ عُلُوِّ شَأْنِ الطَّرِيقَةِ النَّقْشَبَنْدِيَّةِ **Nakşibendi Tarîkatı'nın şânının yüceliğini beyan hakkındadır** قَدَّسَ اللهُ أَسْرَارَ أَهْلِيهَا الْعَلِيَّةَ **Allâh-u Teâla, bu tarîkat ehlinin yüce sırlarını takdis eylesin** *(Daha?)* وَبَيَانِ مَعْنَى "يَادْ دَاشْتْ" **Ve de "Yâd dâşt" kelimesinin manasını beyan hakkındadır** *(Öyle kelime ki;)* اَلْمَخْصُوصِ بِهِمْ **Onlara ait olan** ≻

---

264 İmam-ı Rabbânî Yâd-ı Dâşt kavramını 1.cilt, 285. Mektupta da açıklamaktadır.

(ع) Mısra: وَأَحْسَنُ مَا يُمْلَى Yazılanların en güzeli *(Nedir?)* * حَدِيثُ الْاَحِبَّةِ Dostların sözüdür اِعْلَمْ Bil ki; "يَادْ دَاشْتْ" اَنَّ "Yâd dâşt" kelimesi *(Nedir?)* عِبَارَةٌ İbarettir *(Nerede?)* فِى طَرِيقَةِ حَضَرَاتِ خَوَاجَكَانْ Hâcegan Hazretleri'nin tarîkatında قَدَّسَ اللّٰهُ اَسْرَارَهُمْ Allah, onların sırlarını takdis eylesin *(Neden ibarettir?)* عَنْ حُضُورِ Huzurdan ibarettir *(Nasıl?)* بِلاَ دَوَامَ حُضُورِ حَضْرَةِ غَيْبَةٍ Gaybet hâli olmadan (kesintisiz) أَعْنِى Ben kastediyorum *(Neyi?)* الذَّاتِ تَعَالَتْ وَتَقَدَّسَتْ Allâh-u Teâla Hazretleri'nin zâtının devamlı hazır olduğunu *(Nasıl?)* مِنْ غَيْرِ تَخَلُّلِ الْحُجُبِ Araya perdeler girmeksizin *(Öyle perdeler ki;)* اَلشُّؤُنِيَّةِ وَالْاِعْتِبَارِيَّةِ Şuun ve İ'tibârat perdeleri فَاِنْ وُجِدَ Şayet bulunursa *(Ne?)* حُضُورٌ فِى وَقْتٍ Bir vakit huzur وَغَيْبَةٌ فِى وَقْتٍ Ve başka bir vakit de gaybet *(Nasıl?)* بِاَنْ تَرْتَفِعَ الْحُجُبُ Perdelerin kalkmasıyla *(Ne zaman?)* فِى وَقْتٍ Bir vakitte *(Nasıl?)* بِالتَّمَامِ Tamamıyla *(Daha?)* وَانْسَدَلَتْ فِى وَقْتٍ آخَرَ Başka bir vakitte de inmesiyle *(Ne gibi?)* كَمَا يَكُونُ Tıpkı olduğu gibi *(Nerede?)* فِى التَّجَلِّى الْبَرْقِيِّ الذَّاتِيِّ Tecelli-i Berkî-i Zâti'de حَيْثُ اَنَّ الْحُجُبَ Zira perdeler تَرْتَفِعُ فِيهِ Tecelli-i Berkî'de kalkar *(Kimden?)* عَنْ حَضْرَةِ الذَّاتِ تَعَالَتْ وَتَقَدَّسَتْ Hazreti Zât Teâla Hazretleri'nden *(Nasıl?)* كَالْبَرْقِ Şimşek gibi (kısa bir süre) ثُمَّ تَحْتَجِبُ Sonra tekrar örtülür *(Ne ile?)* بِحُجُبِ الشُّؤُنِ وَالْاِعْتِبَارَاتِ Şuun ve İ'tibârat perdeleriyle *(Nasıl?)* بِسُرْعَةٍ Süratle فَهُوَ Bu Tecelli-i Berkî سَاقِطٌ عَنْ حَيِّزِ الْاِعْتِبَارِ İ'tibâr sahasından çıkarılmıştır *(Kime göre?)* عِنْدَ هٰؤُلَاءِ الْاَكَابِرِ Bu büyüklere göre فَعُلِمَ مِنْ هٰذَا Bundan anlaşıldı ki; اَنَّ حَاصِلَ الْحُضُورِ بِلاَ غَيْبَةٍ Gaybetsiz (kesintisiz) huzurun neticesi هُوَ دَوَامُ التَّجَلِّى الْبَرْقِيِّ الذَّاتِيِّ Tecelli-i Berkî Zâti'nin devam etmesidir الَّذِى هُوَ Ki o Tecelli-i Berkî Zâti عِبَارَةٌ عَنْ ظُهُورِ حَضْرَةِ الذَّاتِ Hazreti Zât'ın zuhur etmesinden ibarettir *(Nasıl zuhur etmesidir?)* بِدُونِ تَوَسُّطِ الشُّؤُنِ وَالْاِعْتِبَارَاتِ Şuun ve İ'tibârat'ın aracılığı olmadan وَيَتَيَسَّرُ ذٰلِكَ Ve bu elde edilir *(Nerede?)* فِى نِهَايَةِ هٰذَا الطَّرِيقِ Bu yolun sonunda وَيَثْبُتُ فِى هٰذَا الْمَقَامِ Ve bu makamda sabit olur *(Ne?)* اَلْفَنَاءُ الْاَكْمَلُ Fenâ-i Ekmel وَلاَ رُجُوعَ فِيهِ Bu makamda asla dönüş yoktur *(Ne için?)* لِلْحُجُبِ اَصْلاً Perdeler için فَاِنَّهَا لَوْ رَجَعَتْ Zira o perdeler geri dönse idi لَتَبَدَّلَ الْحُضُورُ Elbette huzur da dönerdi *(Neye?)* بِالْغَيْبَةِ Gaybet

haline وَلاَ يُقَالُ لَهُ Ve ona da denilmezdi *(Ne denilmezdi?)* "يَادْ دَشْتْ" "Yâd dâşt" denilmezdi فَتَحَقَّقَ Kesinlik kazandı ki; اَنَّ شُهُودَ هَؤُلاَءِ الْاَكَابِرِ Bu büyüklerin müşâhedesi *(Nedir?)* عَلَى الْوَجْهِ الْاَتَمِّ وَالْاَكْمَلِ Tastamam ve en mükemmel şekildedir لِي Fenâ'nın en mükemmel ve Bekâ'nın tastamam olması da وَاَكْمَلِيَّةَ الْفَنَاءِ وَأَتَمِّيَّةَ الْبَقَاءِ ﴿ع﴾ Müşâhedenin tamamlığına ve mükemmelliğine göredir قَدْرِ أَتَمِّيَّةِ الشُّهُودِ وَأَكْمَلِيَّتِهِ Mısra وَقِسْ Kıyas et, anla *(Neden?)* مِنْ حَالِ بُسْتَانِي Bahçemin halinden *(Neyi?)* رَبِيعِي Baharımı.

